

Oblast brez vrednot
Marjeta Keršič Svetel

Vlada je v poletnih počitniških dneh dala prav na hitro v javno obravnavo predlog Energetskega zakona (EZ-1). Trenutek je res nenavaden za javno razgrnitev tega pomembnega zakona, saj so mnogi na dopustu. Le zakaj ravno zdaj, sredi poletja? To kaže zelo nespoštljiv odnos do državljanov, ki naj bi imeli v demokratični družbi vendar pravico sodelovati pri najpomembnejših odločitvah. A to, da se tako pomemben zakon obravnava kar na hitro na višku dopustov, še ni vse. V zakon je podtahnjena tudi res grozna zadeva, ki kaže klavrn odnos naše vlade do državljanov, naše usode in najpomembnejših vrednot.

V 565. členu (čisto na koncu - gotovo v upanju, da tega sploh ne bo nihče prebral!) predvideva novi energetske zakon ukinitvev statusa reke Soče kot zavarovane naravne vrednote in razveljavitev varstvenega režima, ki ga zagotavljata Zakon o določitvi zavarovanega območja za reko Sočo s pritoki iz leta 1976.

Takrat, sredi tako imenovanih „svinčenih časov“, se je kljub vsem političnim pritiskom tedanje oblasti posrečilo Zvezi društev za varstvo okolja, Planinski zvezi ter mnogim drugim organizacijam in društvom ob izdatni in srčni podpori domačinov iz Soške doline zatreti zamisli o elektrarnah v zgornjem toku Soče. Soča je bila 1976 zavarovana s svojimi pritoki vred kot naravna dediščina nacionalnega pomena - kar tudi je.

In zdaj si leta 2011 vlada samostojne države Slovenije, države, ki ni padla z neba, ampak je rezultat prizadevanj in hrepenenja, poguma in trme našega naroda, zdaj si vlada, ki ni le manjšinjska, ampak je tudi vse manj ugledna, drzne kar takole mimogrede vtakniti v zakon sklep, da Sočo prepustimo podjetniškimi apetitom. Da tako pomembno nacionalno dediščino, kot je Soča, kratko malo razglasimo za potrošno blago.

Samopašnost ljudi na oblasti očitno ne pozna meja.

Predlagatelji razvrednotenja Soče se ne požvižgajo le na naravne vrednote (to jih ne briga čisto nič in to vemo že dolgo!), požvižgajo se na mnenja državnih organov in ustanov (tako Ministrstvo za okolje in prostor kakor tudi Zavod Republike Slovenije za varstvo naravne dediščine sta predlog odločno zavrnila!) in tudi na državljanje. Odpreti javno obravnavo takega podtahnjenega predloga sredi poletnih počitnic je žalitev državljanov in demokracije.

Soča ni kakršna koli rečica. In tudi njeni pritoki niso kakršni koli potoki! Gre za izjemno naravno dediščino v evropskem merilu, eno zelo redkih alpskih rek, ki je vsaj v zgornjem toku ohranila kolikor toliko naravno stanje. Ne samo, da v Soči in njenih pritokih živi endemična vrsta postrvi. Ne samo, da so pritoki Soče zaradi svojega živega sveta del evropske mreže NATURA 2000. Ne samo, da je Soča s pritoki v zgornjem toku v Triglavskem narodnem parku. Ne samo, da od turizma, povezanega z naravno lepoto reke živi velik del prebivalcev Posočja. Ne, Soča je izjemna tudi po svoji simbolični vrednosti. Soča je prisposoda klenega slovenskega življa na Severnem Primorskem. Je prisposoda trdnosti, ponosa in neuklonljivosti rodov ljudi, ki so pretrpeli najhujše stiske, pomanjkanje, nasilje in surovost narave in so obstali v Posočju kot domoljubi.

Kar takole mimogrede s 565. členom nekega zakona ukiniti razglasitev Soče s pritoki za zavarovano vrednoto nacionalnega pomena je brezvestno in žaljivo.

Morda bomo kot narod kdaj v prihodnosti res v tako strašni stiski, da bo potreben razmislek o tem, da zgornji tok Soče žrtvujemo za pridobivanje energije. Ampak v tako strašni stiski ta hip nismo. Upam, da nikoli niti ne bomo. Kajti za to, da bi se odrekli lepoti „brhke hčere planin“, kot

jo je opeval Gregorčič, bi morala biti stiska res strašna. Jok, stok in škripanje z zobmi...

Zaenkrat pa: 565. člen predlaganega Energetskega zakona je treba nemudoma izbrisati. In naj se sramujejo tisti, ki so ga zapisali!